

Euroopan unionin
osarahjoittama

innokaupungit

Pilotin kuvaus: Oppilaiden osallistaminen ruokahävikkiviestintään

Taustatiedot:

- **Toteuttajat:** Palvelukeskus Helsinki, Helsingin kaupunki (kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Food waste ecosystem -hanke)
- **Aikataulu:** kevät-syksy 2025
- **Sijainti:** Helsinki

Tausta:

Luonnonvarakeskuksen (Luke) marraskuussa 2024 julkaiseman raportin¹ mukaan ruokahävikkiä syntyy pääkaupunkiseudun ravitsemispalveluissa vuosittain noin 18,5 miljoonaa kiloa. Puolen kilon ravintolaruoka-annoksina määrä vastaa noin 37 miljoonaa hukkaan heitettyä annosta. Yhtä pääkaupunkiseudun asukasta kohden tämä tarkoittaa noin 30 annosta vuodessa. Suurin osa ruokahävikistä, noin 9,6 miljoonaa kiloa vuodessa, on tarjoiluhävikkiä. Tarjoiluhävikki on linjastoon jäänyttä tai linjastoa varten valmistettua ruokaa.

Food waste ecosystem -hankkeen² tavoitteena on luoda pääkaupunkiseudulle yhteinen kiertotaloutta tukeva ruoan ekosysteemi. Ideana on tunnistaa kohtia, joissa voidaan tehostaa nykyistä prosessia, **ehkäistä ja vähentää ruokahävikkiä**, hyödyntää hävikkiruokaa entistä tehokkaammin sekä luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Yläkouluikäisille suunnatun ruokahävikkiviestinnän suunnittelu koetaan hankalaksi, sillä kohderyhmiin uppoava retoriikka ei ole tuttua. Jotta ruokahävikkiteemainen viestintä tavoittaisi koululaiset parhaiten ja kiinnittäisi heidän huomionsa, päädyttiin osallistamaan nuoria itseään osuvien viestien suunnitteluun.

Elintarviketurvallisuus (tai muu relevantti turvallisuusnäkökulma):

Ei relevantti.

Kestävän kehityksen näkökulma:

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet³ ohjaavat laajasti Helsingin kaupungin toimintaa. Tavoitteiden paikallisesta toimeenpanosta Helsingissä raportoidaan joka toinen vuosi. Helsingin kaupunkistrategiassa 2025-29⁴ yhtenä kivijalkana on ilmasto ja luonto.

¹ [Pääkaupunkiseudun ruokapaikoissa syntyy vuosittain ruokahävikkiä 37 miljoonan annoksen edestä | Luonnonvarakeskus](#)

² <https://hevinnovations.fi/food-waste-ecosystem/>

³ <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>

⁴ <https://www.hel.fi/fi/paatöksenteko-ja-hallinto/strategia-ja-talous/strategia>

Euroopan unionin
osarahoittama

innokaupungit

Strategian lisäksi vuonna 2024 hyväksytyt Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet⁵ ohjaavat koko kaupungin tasoista ympäristönsuojelutyötä: yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu kaupunkikonsernin ruokapalveluissa muodostuvan ruokahävikin puolittaminen vuoden 2021 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Ruokahävikin vähentämiseen ja hyödyntämiseen liittyviä toimenpiteitä on kirjattu myös Helsingin kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelmaan.⁶

Kokeilun tavoitteena on pienentää muodostuvan lautashävikin määrää. Ruokahävikki kuormittaa merkittävästi ympäristöä ja siitä aiheutuu turhia päästöjä.

Kokeilun kuvaus:

Kokeilussa Ressun lukion ympäristöryhmä Verson opiskelijat suunnittelivat viestintämateriaaleja, joita Palvelukeskus Helsinki⁷ voi hyödyntää hävikkiviestinnässään Hävikkiviikolla 2025 (22.-26.9.) ja lokakuun ajan. Opiskelijoiden suunnittelemat materiaalit teetettiin pöytäkolmioiksi, joita sijoitellaan koulujen ravintoloihin. Seurantajaksolla tarkasteltiin hävikin määrää ja verrattiin edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Tätä kautta saatiin tietoa siitä, onko viestinnällä saatu vaikutettua opiskelijoiden käyttäytymiseen ruoanotto- ja ruokailutilanteessa. Kokeiluun osallistuivat Helsingin kaupungin peruskoulut, joihin Palvelukeskus Helsinki tuottaa ruokapalvelua.

Tulokset:

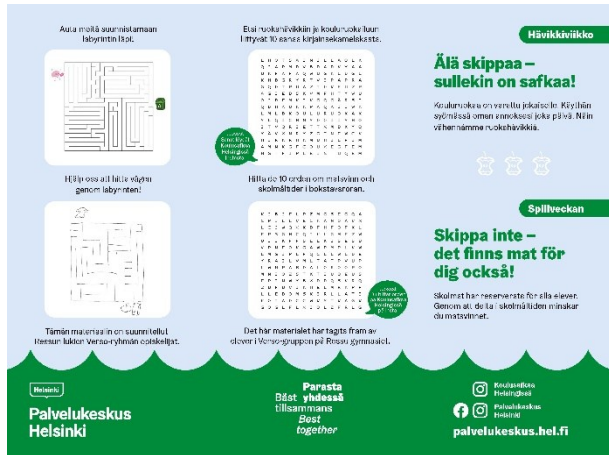
Opiskelijoilta saadut materiaalit olivat hienoja, mielikuvituksellisia ja luovia. Materiaaleista kehitettiin kaksi erilaista pöytäkolmiota, jotka toimitettiin kaikkiin kouluihin ja oppilaitoksiin Hävikkiviikolla 2025. Lisäksi yhtä opiskelijoiden suunnittelemaa materiaalia päätettiin hyödyntää ”Sarjishaaste”-julistesarjassa. Hävikkiviikolla 2025 kaikki haastettiin suunnittelemaan omia sarjakuviaan Verso-ryhmän materiaalien innoittamina ja lähettämään niitä Palvelukeskus Helsingillä.

⁵ https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/asuminen-ja-ymparisto/ymparistonsuojelu/HYST/Ymparistonsuojelun_tavoitteet_2040_FI.pdf

⁶ https://www.hel.fi/static/kanslia/elo/Helsingin_kierto_ja_jakamistalouden_toimenpideohjelma.pdf

⁷ <https://palvelukeskus.hel.fi/fi/ruokapalvelut>

Sarjiksia lähetettiin Palvelukeskus Helsingille noin 30 ja niitä palkittiin, sekä jaettiin *koulusafkaahelsingissa*⁸ Instagram-tilillä.

Vuotuisia hävikkimääriä tutkiessa hävikin määrä ei merkittävästi ollut pienempi vuonna 2025 kuin vuonna 2024, mutta hävikki on niin monisyinen ongelma, että yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksen toteaminen voi olla haastavaa.

Opit ja jatkokehitys:

Etenkin Hävikkiviikon sarjishaaste herätti laajaa kiinnostusta ja omia sarjakuvia on lähetetty Palvelukeskukselle paljon ennakoitua enemmän. Oli ilahduttavaa nähdä, miten paljon osallistujat olivat panostaneet sarjakuvien suunnitteluun. Myös jatkossa on tärkeää osallistaa opiskelijoita ja oppilaita ruokapalvelun ja viestinnän suunnitteluun.

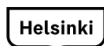
⁸ <https://www.instagram.com/koulusafkaahelsingissa/?hl=fi>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

LUT
LUTUN YLIOPISTO

innokaupungit

Helsinki-Espoo-Vantaa
INNOVATIONS

Yhteyshenkilöt:

- **Meri Mathlin, vastuullisuusasiantuntija, Palvelukeskus Helsinki,**
etunimi.sukunimi@hel.fi
- **Marjo Niskanen, hävikkiohjaaja, Palvelukeskus Helsinki**
etunimi.sukunimi@hel.fi